

Nils Funcke: Regeringen bör låta Magnus Hjort gå

Uppdaterad 12:45 Publicerad 11:07

Journalisten och yttrandefrihetsexperten Nils Funcke reagerar på att Myndigheten för psykologiskt försvar sprider desinformation och kränker TV4:s yttrandefrihet genom sina krav på att granskningsnämnden ska klippa ner Kalla Faktas granskning om SD:s trollfabrik. Foto: Janerik Henriksson/TT

Myndigheten för psykologiskt försvars krav om att klippa ner "Kalla faktas" program om Sverigedemokraternas trollfabrik strider mot yttrandefrihetsgrundlagarna. Nu har generaldirektören Magnus Hjort krånglat sig ur anmälan till Granskningsnämnden, men regeringen bör för demokratins skull låta honom gå, skriver yttrandefrihetsexperten Nils Funcke.

Få ut mer av DN som inloggad

Du vet väl att du kan skapa ett gratiskonto på DN? Som inloggad kan du ta del av flera smarta funktioner.

♡ Följ dina intressen

✉ Nyhetsbrev

[Logga in](#)[Skapa konto gratis](#)

Demonstrationsrätten, förenings-, informations- och yttrandefriheten och övriga opinionsfriheter ska säkerställa en fri åsiktsbildning. Den utgör tillsammans med fria val statskicketets grunder enligt första paragraf i regeringsformens första kapitel. I samma bestämmelse anges att den offentliga makten ska utövas under lagarna. Oavsett dagsform och vem det gäller ska beslut som berör enskilda ha stöd i lag.

Begränsningar av opinionsfriheterna ska anges i lag, vara förutsebara, proportionerliga, vara godtagbara i ett demokratiskt samhälle och inte utgöra "ett hot mot den fria åsiktsbildningen".

Ett än starkare skydd finns för yttranden som framförs via medier som omfattas av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

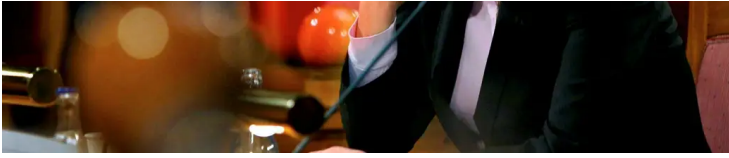
Men genom sin anmälan och krav på att en annan myndighet ska ingripa och ålägga TV4 att avpublicera uppgifter är att kliva över gränsen för det lämpliga i sjumila stövlar

Dagstidningar, tidskrifter, public service-företagen, webbsidor med utgivningsbevis liksom TV4 faller in under yttrandefrihetsgrundlagarna. Att sända radio och tv kräver tillstånd. Att villkoren för att få sända efterlevs granskas av Granskningsnämnden, ett självständigt beslutsorgan inom Mediemyndigheten.

Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) kräver att Granskningsnämnden klandrar TV4 för att i programmet "Undercover i trollfabriken" klippt in tre citat som myndighetens företrädare lämnat i annat sammanhang och som avsåg utländska makters desinformation mot Sverige. Enligt MPF bröt TV4 mot kravet på saklighet i sändningstillståndet.

Men myndigheten går ett steg längre i anmälan och kräver att "granskningsnämnden ålägger TV4 att ta bort" de inklippta citaten. Därmed passerar myndigheten inte bara gränsen för det lämpliga utan överskrider också förbudet i yttrandefrihetsgrundlagarna mot hindrande åtgärder.

* I kampanjen Flicka hösten 2003, som drevs inom socialdepartementet, anklagades utgivaren för Aftonbladet för att publicera sexannonser. Syftet med "uthängningen" av utgivaren var att provokativt belysa frågan om flickors utsatthet.

* Sveriges ambassadör kritiserade i ett uttalande på ambassadens webbplats en publicering i Aftonbladet om organstöld i augusti 2009. I uttalandet tog ambassadören starkt avstånd från publiceringen.

* Ett tredje exemplet är från 2006. SD-kurirens publicering av en karikatyr av Muhammed kritiserades i mycket starka ordalag av utrikesministern. I det fallet stannade inte åtgärden vid ett verbalt svavelosande fördömande utan utrikesminister Laila Freivalds (S) uppdrog åt sin närmare medarbetare att informera webbföretaget där den grundlagsskyddade publiceringen skett om det olämpliga i publiceringen. Det fick till följd att webbsidan stängdes ned.

Inget av de nämnda fallen är identiskt och de har slutat på lite olika sätt. Det de har gemensamt är att myndigheterna antingen försökt påverka en pågående publicering eller att "informationen" riskerat att påverka framtida publiceringar.

Vill man uttrycka det lite bitskt kan man säga att myndigheten bedriver desinformation

De tre fallen har också gemensamt att Justitiekanslern (JK) respektive riksdagens konstitutionsutskott (KU) kritiserat åtgärderna. De har ansetts olämpliga och strida mot förbudet mot hindrande åtgärder. KU uttalade vid prövningen av fallet med organstölderna att myndigheter ska "i allt väsentligt avhålla sig från att uttala sig om det lämpliga eller olämpliga i ett publicistiskt beslut. Det finns, som även JK påpekar, alltid en risk för att ett sådant uttalande uppfattas som en påtryckning eller i vart fall ett försökt till påtryckning mot publicisten i fråga".

JK har i flera beslut varnat för att även välmenande information kan få en återhållande effekt på kommande publiceringar.

Lämpligheten att publicera de tre korta citaten om illegal informationspåverkan från främmande makt kan ifrågasättas. Det, liksom kravet på rättelse, är myndigheten i sin fulla rätt att kommentera. Men genom sin anmälan och krav om att en annan myndighet ska ingripa och ålägga TV4 att avpublicera

uppgifter är att kliva över gränsen för det lämpliga i sjumila stövlar.

Agerandet blottlägger dessutom en bristande känsla för och kunskap om regelverket som ska säkerställa en fri åsiktsbildning. Beslut att avpublicera ett grundlagsskyddat yttrande på internet kan enbart tas av en domstol och endast i de specifika fall som anges i tryckfrihetsförordningen. Något utrymme för ett sådant ingrepp finns inte i yttrandefrihetsgrundlagen. Vill man uttrycka det lite bitskt kan man säga att myndigheten bedriver desinformation.

Det finns anledning att påminna MPF om att den enligt regeringens förordning som styr myndigheten ska ”värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen”.

Drar de inte i spaken sanktionerar de ett agerande från en myndighet med vilken regeringen styr riket som står i strid med gällande grundlag

I regeringens uppdrag till myndigheten betonas att myndigheten ska ”verka för samverkan mellan myndigheter och övriga aktörer i det förebyggande arbetet”. Relationen med medierna betonas särskilt och enligt paragraf 3 ska myndigheten ”stödja medieföretag när det gäller att identifiera, analysera och möta otillbörlig informationspåverkan i den utsträckning sådant stöd efterfrågas”.

Magnus Hjort, generaldirektör på Myndigheten för psykologiskt försvar.

Foto: Daniel Costantini

På tisdagseftermiddagen försökte generaldirektör [Hjort trassla sig ur anmälan](#). Vissa ”formuleringar var inte bra” och texten hade inte kvalitetskontrollerat enligt Hjort och kravet på att ta bort citaten skulle dras tillbaka eftersom han nu insett att Granskningsnämnden inte har mandatet att ålägga en radio eller tv kanal att avpublicera uppgifter.

Hjorts nya insikt är bra även om känslan av äkta uppriktighet inte vill infinna sig.

Frågan om Hjorts lämplighet som generaldirektör kvarstår eftersom man inte drar tillbaka hela anmälan när man nu fått framföra sina synpunkter.

Regeringens nationella säkerhetsrådgivare Henrik Landerholm borde agera efter Myndigheten för psykologiskt försvars anmälan mot TV4, skriver Nils Funcke.

Foto: Roger Turesson

Frågan om anmälan torde redan ha landat i knät på regeringens nationella säkerhetsrådgivare Henrik Landerholm. Landerholm kan inte stilla se på när ledningen för MPF som han byggt upp raserar sina förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Han och närmast ministern för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin (M), torde och borde greppa spaken som öppnar luckan under generaldirektör Magnus Hjort.

Drar de inte i spaken sanktionerar de ett agerande från en myndighet med vilken regeringen styr riket och som uppenbarligen saknar grundläggande insikter om yttrandefriheten och var gränsen går för vad en myndighet får och inte minst bör göra.

Ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin borde agera mot Magnus Hjort, generaldirektören för Myndigheten för psykologiskt försvar efter myndighetens anmälan mot TV4. Foto: Beatrice Lundborg

För svenska publicister finns bara en slutsats att dra. Nämligen att med eller utan Hjort i ledningen behålla distansen till myndigheter som MPF. Erfarenheterna från den statliga Informationsstyrelsen under andra världskriget visar också att sådana myndigheter rymmer embryot till mer ljusskygga

verksamheter i gränslandet till det förbjudna när säkerhetsläget skärps. Det är en journalistisk uppgift och ska inte betraktas som ett samhällsuppdrag att motverka desinformation oavsett dess former, avsikter eller ursprung.

Läs mer:

[Generaldirektör ändrar i anmälan mot "Kalla fakta": "Vi har brustit"](#)

[TV4-chef efter myndighetens anmälan: "Jag är förvånad"](#)

Text**Nils Funcke**

Journalist och yttrandefrihetsexpert

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt